

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจำหน่ายอาวุธปืนที่กรมศุลกากรยึดและตกเป็นของแผ่นดินแล้ว

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๓๐๗.๓/๗๕๑๑ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงมหาดไทยได้รับข้อหารือจากอธิบดีกรมการปกครองในฐานะนายทะเบียนอาวุธปืนกรุงเทพมหานครว่า สำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ กรมศุลกากร (สสภ.) ได้หารือข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการขายปืนส่วนอาวุธปืนที่ด่านศุลกากรยึดและริบตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ จะสามารถดำเนินการขายปืนส่วนตามระเบียบวิธีปฏิบัติของกรมศุลกากรได้หรือไม่ หากไม่ได้จะต้องดำเนินการอย่างไร

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า การจำหน่ายอาวุธปืนของกรมศุลกากรโดยวิธีขายปืนส่วนและการขายทอดตลาดตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ไม่สามารถกระทำได้ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ แต่เนื่องจากคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้เคยให้ความเห็นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ว่า กรมศุลกากรสามารถจำหน่ายโดยการขายทอดตลาดได้ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเห็นว่า ความเห็นดังกล่าวอาจไม่ชัดเจนในข้อเท็จจริงที่นำมาประกอบการพิจารณา ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อราชการและความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติในการขายปืนส่วนหรือขายทอดตลาดอาวุธปืนที่กรมศุลกากรได้ยึดและริบไว้ตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ ว่า กรมศุลกากรสามารถดำเนินการได้หรือไม่ และมีแนวทางอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับการรับฟังข้อเท็จจริงและความเห็นเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) โดยผู้แทนส่วนราชการได้ชี้แจงเพิ่มเติม ดังนี้

ผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมศุลกากร)ชี้แจงว่า กรณีตามข้อหารือกรมศุลกากรได้ยึดอาวุธปืนพกสั้นขนาด ๙ มม. ยี่ห้อ GLOCK จำนวน ๓๐๖ กระบอก ซึ่งเป็นของควบคุมการนำเข้าตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ที่ได้ตกเป็นของแผ่นดินแล้ว โดยสำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้พิจารณาตรวจสอบแล้วว่า อาวุธปืนพกสั้นของกลางเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร แต่ไม่มีผู้ใดมาแสดงตัวรับเป็นเจ้าของโดยยื่นใบขนสินค้าขาเข้า และชำระค่าภาษี

อากร พร้อมแสดงใบอนุญาตให้ส่งหรือนำเข้า (แบบ ป.๒) ที่ถูกต้อง ทั้งไม่ปรากฏว่ามีการร้องขอให้ส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งสำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าทำอากาศยานสุวรรณภูมิได้ตรวจสอบจับกุมและยึดไว้เป็นของกลางอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดฐานหลีกเลี่ยงข้อห้ามหรือข้อจำกัดตามมาตรา ๒๗^๑ จนตกเป็นของแผ่นดินแล้วตามมาตรา ๒๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ประกอบกับมาตรา ๖๑^๓ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ และสำนักงานศุลกากรตรวจสินค้าทำอากาศยานสุวรรณภูมิได้รับการร้องขอจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทั้งที่สังกัดกรมศุลกากรและส่วนราชการอื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือมีภารกิจด้านการสืบสวน ป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิดอาญาต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งประสงค์จะจัดหาอาวุธปืนพกไว้เป็นของส่วนตัวเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ รวมทั้งการมีไว้เพื่อป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลและทรัพย์สินของครอบครัวจากการกระทำความผิดของบุคคลอื่น ที่ผ่านมาเมื่อการจดทะเบียนอาวุธปืนยังอยู่ในความรับผิดชอบของกองทะเบียน กรมตำรวจ เมื่ออาวุธปืนตกเป็นของแผ่นดินกรมศุลกากรจะจำหน่ายโดยวิธีการขายปืนส่วนให้กับข้าราชการที่ต้องการมีอาวุธปืน แต่ต่อมาเมื่อการจดทะเบียนอาวุธปืนได้ออนมาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในบางกรณีกรมการปกครองไม่รับจดทะเบียนอาวุธปืนทำให้ผู้ซื้ออาวุธปืนจากกรมศุลกากรไม่สามารถนำอาวุธปืนไปใช้ได้ โดยกรมศุลกากรยังคงยืนยันว่า

^๑ มาตรา ๒๗ ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักสยามก็ดี หรือส่งหรือพาของเช่นนั้นออกไปนอกพระราชอาณาจักก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นนั้นเข้ามาหรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนั้นจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บหรือเก็บหรือซ่อนของเช่นนั้น หรือยอมหรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นนั้นก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอนหรือกระทำการใด ๆ แก่ของเช่นนั้นก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้าส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของโดยเจตนาจะหนีค่าภาษีของรัฐบาล ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ก็ดี หรือหลีกเลี่ยงข้อห้ามหรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

^๒ มาตรา ๒๔ สิ่งใด ๆ อันจะพึงต้องริบตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานศุลกากร พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ มีอำนาจยึดในเวลาใด ๆ และ ณ ที่ใด ๆ ก็ได้

สิ่งที่ยึดไว้นั้น ถ้าเจ้าของหรือผู้มีสิทธิไม่มียื่นคำร้องเรียกเอาภายในกำหนดหกสิบวันสำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือสามสิบวันสำหรับสิ่งอื่น นับแต่วันที่ยึด ให้ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ใช่เจ้าของ และให้ตกเป็นของแผ่นดิน โดยมีพิกัดต้องคำนึงว่าจะมีการฟ้องคดีอาญานั้นหรือไม่

^๓ มาตรา ๖๑ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง หรือสิ่งเทียมอาวุธปืนที่ส่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่มีผู้รับใบอนุญาตให้ส่ง ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ถ้าภายในสี่เดือนนับแต่วันที่ของเข้ามาถึง ผู้ส่งได้ยื่นคำร้องขอส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะส่งอนุญาตก็ได้ เมื่อเป็นที่พอใจว่าผู้ส่งไม่มีส่วนในการกระทำความผิดกฎหมาย

กรมศิลปากรมีอำนาจจำหน่ายอาวุธปืนได้ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติศิลปากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ที่กำหนดให้สิ่งของที่ยึดและริบไว้ตามพระราชบัญญัตินี้หรือบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวแก่ศิลปากรนั้น ให้จำหน่ายตามแต่อธิบดีจะสั่ง และแนวปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน^๕ ที่ซื้อจากหน่วยงานของราชการ ตามหนังสือ ที่ มท ๐๓๑๓/๑๔๒๙ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๖ ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ที่ได้ให้ความเห็นว่า กรมศิลปากรสามารถจำหน่ายอาวุธปืนโดยขายทอดตลาดได้

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ชี้แจงว่า กรณีอาวุธปืนที่นำเข้ามาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กรมการปกครองประสงค์ที่จะให้อาวุธปืนเข้าสู่ระบบของกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน^๖ กล่าวคือเมื่อกรมศิลปากรได้ยึดอาวุธปืนที่นำเข้ามาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือนำเข้ามาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว หากประสงค์จะจำหน่ายอาวุธปืนนั้นควรจะได้ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอรับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีผู้ที่มีอำนาจกำหนดจำนวนชนิด ขนาดอาวุธปืนสำหรับการค้าตามมาตรา ๗๑^๗ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ และกรมศิลปากรจะจำหน่ายอาวุธปืนให้เฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ให้ซื้ออาวุธปืนเท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้ฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนส่วนราชการดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า การจำหน่ายอาวุธปืนตามปัญหาที่หารือมานี้เกี่ยวข้องกับกฎหมายสองฉบับ คือ พระราชบัญญัติศิลปากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ และพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ โดยพระราชบัญญัติศิลปากรฯ เป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการจัดการและปฏิบัติการของกรมศิลปากร ซึ่งมาตรา ๒๕^๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดให้บรรดาสิ่งของที่ยึดและริบไว้ตามพระราชบัญญัตินี้หรือบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวแก่ศิลปากรให้จำหน่ายตามแต่อธิบดีกรมศิลปากรจะสั่ง สำหรับพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นกฎหมายซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมปริมาณและการใช้อาวุธปืนโดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจ

^๔ มาตรา ๒๕ บรรดาของหรือสิ่งที่ยึดไว้ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องส่งมอบให้อยู่ในความรักษาของพนักงานเจ้าหน้าที่ศิลปากร หรือถ้าไม่มีพนักงานเช่นนั้นภายในระยะใกล้พอควร ก็ให้ส่งมอบให้อยู่ในความรักษาของอำเภอที่ใกล้ที่สุดซึ่งจะได้รับการไว้แทนศิลปากร สิ่งของที่ยึดและริบไว้ตามพระราชบัญญัตินี้หรือบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวแก่ศิลปากรนั้น ให้จำหน่ายตามแต่อธิบดีจะสั่ง

ถ้าของที่ยึดไว้นั้นเป็นของเสียง่าย หรือถ้าหวังช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะมากเกินไป อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายจะสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควรก่อนที่ของนั้นจะตกเป็นของแผ่นดินก็ได้ เงินค่าขายของนั้นเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและค่าภาระติดพันทั้งปวงออกแล้ว ให้ถือไว้แทนของ

^๕ มาตรา ๗๑ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจจำกัดจำนวนร้านค้า และกำหนดจำนวนชนิดและขนาดอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน สำหรับการค้าตามที่เห็นสมควร

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

เกี่ยวกับเรื่องนี้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖^๗ มาตรา ๕๗^๘ และมาตรา ๗๑^๙ นอกจากนี้ มาตรา ๒๔^{๑๐} กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายอาวุธปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ ประกอบกับมาตรา ๓๔^{๑๑} กำหนดว่า ห้ามมิให้จำหน่ายอาวุธปืนให้แก่ผู้ที่มิได้รับใบอนุญาตให้ซื้อ หรือมีและใช้อาวุธปืน จึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการควบคุมอาวุธปืนเป็นการเฉพาะ ฉะนั้น ในการจำหน่ายอาวุธปืนของกรมศุลกากร แม้กรมศุลกากรจะมีอำนาจจำหน่ายสิ่งของที่ยึดและริบมาตามมาตรา ๒๕^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ได้ แต่กรณีที่สิ่งของนั้นเป็นอาวุธปืนก็จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติต่างๆ ของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ ด้วย ดังนั้น ก่อนจำหน่ายอาวุธปืนที่กรมศุลกากรยึดมาไม่ว่าจะเป็นการขายบางส่วนหรือการขายทอดตลาด กรมศุลกากรควรจะได้ประสานงานไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๐ เสียก่อน และกรมศุลกากรจะจำหน่ายอาวุธปืนได้เฉพาะผู้ซื้อที่ได้รับใบอนุญาตแล้วเท่านั้น กรณีทำนองนี้แม้จะเคยมีความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔)^{๑๓} ว่ากรมศุลกากรสามารถจำหน่ายโดยการขายทอดตลาดได้ แต่ข้อเท็จจริงในกรณีนั้นแตกต่างกับ

^๗ มาตรา ๕๖ รัฐมนตรีมีอำนาจห้ามมิให้ออกใบอนุญาตอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เฉพาะบางชนิดในบางท้องที่หรือทั่วราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

^๘ มาตรา ๕๗ ในคราวมีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการออกใบอนุญาตทุกประเภทหรือบางประเภทในช่วงระยะเวลาที่กำหนดหรือจะออกคำสั่งโดยประกาศหรือแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตส่งมอบอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดแก่เจ้าพนักงานเพื่อเก็บรักษาไว้ หรือจะสั่งให้จำหน่ายเสียก็ได้ ในกรณีที่สั่งให้จำหน่ายให้นำมาตรา ๖๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าไม่อาจปฏิบัติตามที่กล่าวแล้ว จะสั่งให้จำหน่ายแก่ทางราชการในราคาอันสมควรก็ได้

คำสั่งนี้จะกำหนดให้ใช้บังคับในบางท้องที่หรือทั่วราชอาณาจักรก็ได้

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๑๐} มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ สั่ง นำเข้า มีหรือจำหน่าย ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

^{๑๑} มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้จำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนแก่ผู้ที่มิได้รับใบอนุญาตให้ซื้อหรือมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน

^{๑๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๓} บันทึก เรื่อง ขอความเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการขายอาวุธปืนที่ตกเป็นของแผ่นดิน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร.๐๙๐๒/๗๐๐ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๐๙ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๑๔/๒๕๐๙)

ข้อเท็จจริงของกรณีที่हारिoma กล่าวคือ กรณีก่อนเป็นการนำเข้าอาวุธปืนโดยได้รับอนุญาตและเป็นการขายทอดตลาดให้แก่ผู้มีใบอนุญาตซื้ออาวุธปืน ส่วนกรณีที่हारिoma นี้เป็นการนำเข้ามาซึ่งอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาตและจะขอจำหน่ายโดยไม่ได้คำนึงถึงว่าผู้ซื้อได้รับอนุญาตหรือไม่

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๕๐